

Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum

Yttrande

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-149

Till

Utbildningsdepartementet

**Remiss Utbildningsdepartementet -
Ämneskunskaper och lärarskicklighet - en
reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81)
U2024/02723**

Sammanfattning

Malmö stad ställer sig positiv till delar av betänkandet och ambitionen att stärka läraryrkets status och kvalitet på utbildningarna. Malmö stad lämnar härmed synpunkter på valda förslag.

Yttrande

Bättre förberedda och mer motiverade studenter

Malmö stad delar utredningens syn på behovet av goda kunskaper i svenska/svenska som andraspråk för tillträde till en lärarutbildning. Detta är viktigt med tanke på lärarprofessionens höga krav på kommunikation och ledarskap. Malmö stad menar dock att konsekvenserna av de förslag om höjda tillträdeskrav som utredningen presenterar behöver utredas vidare. Det är också viktigt att kompletterande och tillgängliga utbildningsmöjligheter erbjuds till dem som inte omedelbart uppfyller de skärpta kraven.

Då det råder brist på till exempel matematiklärare både inom grundskolan och gymnasieskolan finns det dock en viss risk att ett högre betygskrav i svenska/svenska som andraspråk försvårar rekrytering av behöriga lärare. Malmö stad förordar därför en fördjupad utredning om huruvida ett högre behörighetskrav är motiverat för samtliga ämnesinriktningar på lärarutbildningen. Vidare finns ett behov av en fördjupad analys av konsekvenser utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

När det gäller förskollärare anser Malmö stad att ambitionen på sikt bör vara att höja antagningskravet i svenska till betyg C. Det är dock rimligt med betyg D under en övergångsperiod med tanke på utredningens bedömning att antalet behöriga sökande,

antagna och nybörjare skulle minska mycket kraftigt vid tillträdeskravet betyg C i svenska. Konsekvenserna av det högre kravet behöver utredas mer ingående.

Malmö stad är positiv till förslaget om möjligheten att komplettera till det högre betygskravet för behörighet inom vuxenutbildningen, och betonar samtidigt vikten av att kommunerna tillförs resurser för den nya uppgiften.

Förslaget om en ny särskild behörighet för lärarutbildning har utformats genom att en ny paragraf förs in i högskoleförordningens (1993:100) sjunde kapitel. Den nya paragrafen ska enbart reglera krav på tillträde till lärarutbildning (lägst betyget C i svenska 3 alternativt svenska som andraspråk 3). Malmö stad anser att bestämmelsen om "helt nödvändiga krav" för särskild behörighet för alla högskoleutbildningar, tillsammans med krav på ett nytt högre betygskrav för lärarutbildningar, kan skapa förvirring. Malmö stad föreslår därför att formuleringen "helt nödvändiga krav" stryks, alternativt att det anges redan i 7 kap. 8 § 1. högskoleförordningen att detta inte gäller för lärarutbildning.

Alternativa vägar till en lärarexamen

Malmö stad anser att alternativa vägar till examen, såsom utländska lärares vidareutbildning (ULV) och vidareutbildning av lärare (VAL), är särskilt värdefulla för skolhuvudmännens kompetensförsörjning. Att studenter antagna genom ULV och VAL skulle ha lägre tillträdeskrav i svenska än de studenter som antas till reguljära lärarutbildningen är däremot inte optimalt. På sikt kan det leda till att lärare får skilda förutsättningar att bedriva undervisning och stödja barn och elever i sin språkutveckling.

Vidare ser Malmö stad att det finns ett fortsatt behov av ortsberoende erfarenhetsbaserade förskollärarutbildningar utan krav på fysiska träffar, men gärna med krav på obligatoriska digitala träffar eftersom lärande sker i sociala sammanhang.

Ökat behov av samverkan

Malmö stad instämmer i utredningens bedömning att samverkan mellan lärosäten och skolhuvudmän kan bidra till ökad kvalitet i utbildningen. Att låta särskilt yrkesskickliga lärare delta i utbildningen genom delade tjänster eller som adjungerade lärare kan vara framgångsrikt. Det kräver dock att skolorna har resurser att hantera konsekvenserna av minskad närvaro av dessa lärare. Malmö stad vill samtidigt betona vikten av att denna samverkan inte bara ska omfatta utbildningsplanering utan också stödja forskning och praktiktäna utvecklingsarbete.

Malmö stad uppskattar utredningens betoning på verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som en central del av lärar- och förskollärarutbildningen. Malmö stad ser detta som ett avgörande steg för att minska antalet avhopp från utbildningen och för att

rusta studenterna med realistiska förväntningar på yrkesrollen. Malmö stad har god erfarenhet av samverkan med lärosäten för att erbjuda VFU-platser av hög kvalitet. Dock vill Malmö stad lyfta att den ökade efterfrågan på handledare och platser kräver tillräckligt stöd och resurser. Ett nationellt ramverk för att stärka förutsättningarna för VFU-handledning skulle vara välkommet.

Utveckla innehållet i lärarutbildningarna

Malmö stad ser positivt på att den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) förändras för att ge utökad utrymme för ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier för grundskolan och gymnasieskolan, men att detta så långt det är möjligt bör ske på ett sätt som värnar kursernas befintliga innehåll. För grundskolan vill Malmö stad särskilt framhålla betydelsen av att stärka metodik och ämnesdidaktik kopplad till centrala skolämnen såsom svenska, matematik och naturorienterande ämnen. Malmö stad bedömer att det kommer att stärka de nytexaminerade lärarnas förberedelser för yrket.

När det gäller förskolan vill Malmö stad dock understryka vikten av att värna om att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet, där leken är grunden. Därutöver önskar Malmö stad påtala behovet av blivande förskollärares kunskap om barns utveckling av god hälsa genom rörelse, aktivitet och återhämtning.

Malmö stad instämmer i att det kan behövas fler inslag i praktisk metodik och kognitionsvetenskap i utbildningen, men ser en risk att andra, för förskolläraryrket viktiga, områden tonas ner eller försvinner. Bedömningen är att studenterna på förskolläraryrket redan har mycket praktisk metodik under exempelvis VFU. Om fler aktiva förskollärare dessutom deltar med inslag under studenternas högskoleförelagda kurser kommer den praktiska metodiken i utbildningen att öka, inte minst om antalet delade tjänster ökar.

Dessutom är bedömningen att UVK-kurserna idag förbereder studenterna väl på att möta en komplex och föränderlig verklighet i och med att de bidrar med förståelse för förskolans kulturhistoriska framväxt och rustar studenterna med professionellt omdöme samt etiskt och moraliskt ansvarstagande. Malmö stad ser risker med att undervisning om skolväsendets historia, läroplansteori, forskningsmetodik minskas samt att dagens skrivelser om grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheterna i examensmålen reduceras till enbart värdegrund. Att dessa nämnda områden föreslås tas bort eller tonas ned samtidigt som kognitionsvetenskap och praktisk metodik ska ta större plats i UVK-kurserna kan leda till konsekvenser för framtida förskollärares kritiska tänkande, professionella omdöme, etiska och moraliska ansvarstagande och förståelse för den kulturhistoriskt formade praktiken de ska verka i. Malmö stad anser att utredningen inte i tillräcklig grad har utrett de konsekvenser minskningen av högskolepoäng i UVK riskerar medföra.

Malmö stad noterar att utredningen har övervägt att förlänga förskollärarytbildningen för att kunna utöka undervisningen. Malmö stads anser att utredningens resonemang att detta skulle kunna leda till minskat intresse för förskollärarytbildning saknar djupare analys. En förlängning av utbildningen skulle sannolikt kunna bidra till att höja förskolläraernas status eftersom utbildningen skulle bli mer lik andra lärarutbildningar i omfattning. Dessutom skulle nyexaminerade förskollärare sannolikt vara mer rustade för sitt yrke.

Kognitionsvetenskap

Kognitionsvetenskap och forskning om hjärnans funktioner, minnesprocesser och elevers kognitiva utveckling har potential att förbättra undervisningsmetoderna i klassrummet. För att detta ska lyckas krävs dock att lärarutbildare erbjuds riktad fortbildning, som en nödvändig investering för framtiden. Samtidigt vill Malmö stad betona vikten av att rektorer utbildas i grundläggande kognitionsvetenskap, så att de kan fungera som pedagogiska ledare och stödja lärares implementering av evidensbaserade metoder i skolan. Malmö stad vill dock understryka vikten av att undervisningen i didaktik och metodik alltid utgår ifrån en evidensbaserad grund där valet av undervisningsmetoder inte begränsas till ett visst teoretiskt perspektiv.

Ökat fokus på undervisning om läs- och skrivinlärning

Malmö stad tillstyrker förslaget att stärka undervisningen i läs- och skrivinlärning och vill även lyfta att denna förstärkning bör genomsyra hela utbildningskedjan från förskollärare till ämneslärare. Malmö stad ser ett stort behov av att lärarutbildningarna tydligt rustar framtidens lärare för språkutvecklande arbetssätt i flerspråkiga klassrum.

Det finns däremot en risk med att en statlig utredning föreslår en särskild metod, fonologi, för läs- och skrivinlärning samtidigt som undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, oavsett metod. Förskolläraryt- och lärarutbildningarna bör ge en bredd av evidensbaserade metoder och rusta studenterna att kritiskt granska dessa metoder så att de får kompetens att göra professionella val under sin yrkesutövning.

Malmö stad vill även lyfta vikten av att alla lärare deltar i kompetensutvecklingsinsatser inom det kommande nationella professionsprogrammet för att ständigt vara uppdaterade inom forskning.

Uppdaterade examensmål

Malmö stad är positiv till förslaget om den översyn av examensmålen som utredningen lämnar, inklusive förslaget om färre mål. Malmö stad vill dock invända mot att examensmål relaterade till demokrati föreslås strykas. Skola och utbildning innefattar utöver kunskapsuppdraget även ett demokratiseringsuppdrag. Malmö stad vill därför framhålla att lärarutbildningens demokratiska inslag inte får minskas, och skolans demokratiska inslag måste fortsatt vara en del av den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Som nämnts tidigare finner Malmö stad det angeläget att examensmål om språkutveckling stärks då detta har identifierats som utvecklingsbehov. Samtidigt vill Malmö stad framhäva vikten av att förskolan inte ska bli skola med uppställda mål för barnens lärande vilket det finns risk för att föreslagna mål avseende läs- och skrivinlärning kan leda till.

Förstärkt finansiering av lärarutbildningen

Malmö stad ser, liksom utredaren, att det är viktigt att regeringen inte drar ner på lärarutbildningens finansiering trots minskat antal studenter. Finansieringen bör användas till att öka antalet undervisningstimmar. Enligt UKÄ:s rapport *Lärrarledd tid i den svenska högskolan* (2018:15) är förskolläraryrket och lärarstudenter de som får lägst antal undervisningstimmar i veckan i högskolan, bara 8,2 timmar i veckan. UKÄ bör få i uppdrag att fortsätta följa hur mycket undervisningstid som lärarstudenterna får.

Malmö stad ställer sig i stort bakom utredningens förslag och ser fram emot möjligheten att bidra till implementeringen av en reformerad lärarutbildning. Samtidigt betonas vikten av fortsatt dialog mellan kommuner, lärosäten och staten för att säkerställa att utbildningarna möter både nationella och lokala behov.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Agnes Wemme

Helena Nanne (M) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation.